

REPUBLIKA KOSOVA
KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Br. Dokumenta: 24.29.1-2012-08

IZVEŠTAJ REVIZIJE O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA
AUTORITETA CIVILNE AVIJACIJE
ZA GODINU ZAVRŠENU SA 31 DECEMBROM 2012 GODINE

Priština, Maj 2013 godine

Kancelarija Generalnog Revizora (KGR) obavlja revizije regularnosti i performansu. Generalni Revizor, Lage Olofsson, upravlja sa KGR-om i ima zaposlenih oko 140 članova osoblja. Generalni Revizor i KGR su nezavisni i certificira oko 90 Godišnjih Finansijskih Izveštaja svake godine, istovremeno obavljaju druge vrste revizija.

Naša je misija da doprinosimo pravilnom finansijskom upravljanju u javnoj administraciji. Mi ćemo izvršiti kvalitetne revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru i najboljim evropskim praksama. Mi ćemo izgraditi poverenje u pravilnom trošenju javnog novca. Mi ćemo odigrati aktivnu ulogu na obezbeđenju interesa poreskih obveznika i ostalih interesnih stranaka na povećanju javne odgovornosti.

Izveštaji proizvedeni od strane KGR na direktan način promovišu pružanje odgovornosti pošto one pružaju osnovu za držanje odgovornim menadžere pojedinačnih budžetskih organizacija.

Generalni Revizor je odlučio za mišljenje revizije i izveštaj o godišnjim finansijskim izveštajima Autoriteta civilne avijacije na osnovu savetovanja sa pomoćnikom generalnog revizora, Ibrahim Gjylderen, koji nadgleda reviziju.

Izdato mišljenje i izveštaj su rezultat revizije sprovedene pod upravljanjem direktora revizije Vlora Mehmeti podržan od Astrit Bllaca (vođa tima), Alban Beka.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije.....	6
2 Godišnji Finansijski Izveštaji	7
3 Preporuke iz prethodne godine	8
4 Finansijsko Upravljanje i Kontrola	9
5 Sistem unutrašnje revizije	16
6 Opšti zaključak	17
Dodatak I: Objašnjenje raznih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane KGR	18
Dodatak II: Preporuke iz prethodne godine	20

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa naše revizije godišnjih finansijskih izveštaja (GFI) za 2012 godinu za Autoritet Civilne Administracije (u daljnjem tekstu ACA). Želeo bih da se zahvalim Izvršnom Šefu i njegovom osoblju za njihovu pomoć tokom procesa revizije.

Pregled finansijskih izveštaja za 2012 godinu je preduzeta u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na Javnom Sektoru (MSRJS) usvojenih od strane INTOSAI. Naš pristup je uključio testiranja i procedure za koje smo mislili da su potrebne za došli do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima.

Naša revizija se fokusira na:

- GFI;
- Finansijskom Upravljanju i Unutrašnjoj Kontroli (uključujući i upravljanje i izvršenje budžeta); i
- Sistem Unutrašnje Revizije.

Mišljenje

Generalni Revizor (GR) izveštava Skupštini o njegovom mišljenju o određenom formatu na Dodatku I - Mišljenje Revizije. Dodatak II objašnjava različite vrste mišljenja primenjenih od strane KGR. Izveštaj GR uključuje jedno mišljenje o istinitosti i pravilnosti finansijskih izveštaja.

Mišljenje GR je:

Prema našem mišljenju finansijski izveštaji sa svih materijalnih gledišta *prikazuju pravilno i istinito stanje* (**ISSAI 400 Nekvalifikovano mišljenje**)

Opšti zaključak

Nivo preduzetog rada od strane KGR-a radi okončanja revizije 2012 godine, je direktan odraz kvaliteta sredine unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta. Naš opšti zaključak je da:

ACA dizajnirao efektivan sistem unutrašnje kontrole za svih oblasti finansijskog upravljanja i kontrole. Sprovedeni procesi i procedure osigurali da finansijsko upravljanje

---

i kontrola u ACA se sprovodi u skladu sa zakonom na snazi i principima prikladnim dobrog upravljanja.

Preporuke revizije imaju za cilj da podrže ACA na poboljšanju finansijskih kontrola i povećanje drugih gledišta operativnih aktivnosti. Mi smo razmatrali odgovore na naše preporuke pružene u 2011 godini – sadašnja pozicija je sažeta na Dodatku II. Naš opšti zaključak je da su sve preporuke adresirane na efektivan način.

ACA je inkorporisala postojeće finansijske kontrole u Priručniku za Upravljanje Kvalitetom. Spoljni pregled i njena sertifikacija u 2013 godini će konsolidovati postojeću jaku poziciju u vezi unutrašnje kontrole i da rezultira sa daljnim poboljšanjima kada je potrebno.

Raspravljali smo o kvalitetu finansijskog izveštavanja ACA i našim detaljnim nalazima revizije u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima, Finansijskom Upravljanju i Kontroli i Odgovornosti Menadžmenta kao i Unutrašnjoj Reviziji na glavnom delu ovog izveštaja.

Naša glavna preporuka je kao u nastavku:

Unutrašnja Revizija

- U odsustvo jedne funkcije unutrašnje revizije, menadžment treba da razmotri proširenje uloge menadžera kvaliteta na pregled unutrašnjih kontrola koji se povezuju sa finansijskim sistemima radi osiguranja da menadžment preuzme stalnu garanciju u vezi njihove efikasnog funkcionisanja.

Menadžment ACA se složio našim nalazima i obećao da će adresirati našu preporuku.

---

1 Delokrug i metodologija revizije

Odgovornost je ACA da pripremi finansijske izveštaje prema Međunarodnim Standardima Revizije na Javnom Sektoru (MSRJS) o "Finansijskom Izveštavanju na osnovu Računovodstva Gotovog Novca ". Kancelarija Generalnog Revizora je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koja uključuje ispitivanje i procenu finansijskih izveštaja i drugih finansijskih podataka kao i davanje mišljenja o:

- Dali finansijski izveštaji pružaju jednu pravilnu i istinitu sliku računa i finansijskih pitanja za period revizije;
- Dali finansijski podaci, sistemi i transakcije su u skladu sa zakonima i uredbama na snazi;
- O prikladnosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koja proističu ili se tiču revizije.

Preduzeti rad na reviziji se odrazio na našu procenu rizika revizije za ACA. Mi smo razmatrali naše razumevanje po organizaciju, do koje mere možemo da se oslonimo na kontrole upravljanja i nivo detaljnog testiranja zahtevanog tokom određivanja ukupnih testiranja koje su neophodne radi osiguranja prikladnog nivoa dokaza za podršku mišljenja Generalnog Revizora

Donje sekcije pružaju jedan detaljniji sažetak finansijskog upravljanja i kontrole u ACA. Jedna procena odgovora Menadžmenta nad datim preporukama u 2011 godini možete naći u Dodatku II.

Naše procedure su uključile jedan pregled unutrašnjih kontrola i sistema računovodstva, kao i procedure samo u onoj meri koje se smatraju potrebnim za efikasno izvršenje revizije. Nalazi revizije ne treba da se smatraju kao da predstavljaju jednu sveobuhvatnu izjavu svih slabosti koje postoje, ili svih poboljšanja koje mogu da se izvrše na sistemima i procedurama koje su funkcionisale.

---

2 Godišnji Finansijski Izveštaji

Naš pregled godišnjih finansijskih izveštaja uzima u obzir usklađenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija registriranih na finansijskim izveštajima. Mi takođe uzimamo u obzir datu izjavu od strane GAS, i Glavnog Finansijskog Službenika, kada se nacrt GFI dostavljaju Vladi.

Izjave u vezi sa prikazivanjem godišnjih finansijskih izveštaja uključuje izvestan broj tvrdnji što se tiče usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru godišnjih finansijskih izveštaja. Izvestan broj tačaka u izveštajima imaju za cilj da pružaju sigurnost za Vladu da sve relevantne informacije su pružene radi osiguranja da može se preduzeti jedna sveobuhvatna revizija.

2.1 Usklađenost sa okvirom izveštavanja

Opšti zaključak

GFI su pripremljeni u skladu sa zahtevom Finansijske Uredbe br. 07/2011, i prema Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (MSRJS) za "Finansijsko Izveštavanje na osnovu Računovodstva Gotovog Novca". ACA je upotrebio standardni format za izveštavanje i ispunio sve zahteve u skladu sa okvirom za izveštavanje.

Opis

Godišnji finansijski izveštaji treba da budu u skladu sa određenim okvirom izveštavanja. Mi smo uzeli u obzir:

- GFI su pripremljeni unutar vremenskog okvira i dostavljeni u Ministarstvo Financije (MF);
- GFI su potpisani od strane GAS i GFS;
- GFI su primljeni na albanskom i srpskom jeziku;
- GFI su pripremljeni u fizičkim i elektronskom formatu; i
- ACA je pripremio i dostavio redovne tromesečne izveštaje kod Ministara MF-a tokom 2012 godine.

Mi nemamo nijedno pitanje da podignemo u vezi sa time. Nastala pitanja u vezi sa deveto-mesečnom revizijom u vezi sa okvirom izveštavanja na našem memorandumu datuma 14/12/2012 su adresirana od strane Menadžmenta.

Preporuka

Mi nemamo preporuka na ovom području.

2.2 Kvalitet i tačnost prikazanih informacija na godišnjim finansijskim izveštajima

Opšti zaključak

Analizirali smo kvalitet predstavljenih informacija u GFI. Mi cenimo da predstavljen informacije u GFI od 2012 godine su potpune i tačne i date su potrebna predstavljanja.

Opis

Nije bila potrebna nikakva finansijska ili ne-finansijska regulativa u nacrt GFI koji su primljeni od strane ACA. Predstavljene informacije i obelodanjivanja su bile adekvatne. Minorna pitanja podignute od strane revizora tokom devetomesečja 2012 godine kao što je amortizacija imovina su adresirane od strane menadžmenta i kao takva upućena deklaracija od strane GAS i GFS kada dostavljeni nacrt GFI u Vladi daju odgovarajuću procenu date kvaliteta informacije.

Preporuke

Mi nemamo preporuka na ovom polju.

2.3 Mišljenje Revizije

Prema našem mišljenju finansijski izveštaji sa svih materijalnih gledišta *prikazuju pravilno i istinito stanje* (**ISSAI 400 Nekvalifikovano mišljenje**).

3 Preporuke iz prethodne godine

Opšti zaključak

ACA je adresirala svih datih preporuka za 2011 godinu. Akcije i vremenski rokovi definisani u Akcionom planu za sprovođenje preporuka KGA našli su potpuno sprovođenje i u praksi.

Opis

Naš izveštaj revizije o GFI za 2011 godinu za ACA su rezultirali sa 5 (pet) glavnih preporuka. ACA je izradio jedan Plan Delovanja osigurajući da se sve preporuke

---

adresiraju. Sve preporuke su adresirane u potpunosti. Za jedan detaljniji opis preporuka i kako su one adresirane, pogledaj Dodatak II.

Preporuka

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4 Finansijsko Upravljanje i Kontrola

4.1 Uvod

Naš pristup revizije je fokusiran na razumevanju i proceni preduzetih delovanja od strane menadžmenta za osiguranje finansijskog upravljanja i efektivne kontrole. Za pojedinačne finansijske sisteme mi zahtevamo da identifikujemo nivo na kojem deluju sadašnje kontrole. To može, na primer, da bude aktivnost nadzora preduzet od strane višeg menadžmenta ili operativne kontrole na nižem nivou. Mi smatramo da su kontrole dobro dizajnirane, sprovedene su prema planu i funkcionišu na efektivan način. To zahteva jednu procenu struktura, procesa i linija odgovornosti prikazanih od strane menadžmenta.

ACA tokom 2012 godine je izradio je Priručnik o Upravljanju Kvalitetom. Svrha tog priručnika je da konsoliduje Sistem Upravljanja Kvalitetom u ACA. U okviru ovog priručnika čitav sistem finansijskog upravljanja i kontrole je opisan i povezivan sa važećim zakonima. Ove će da bude subjekat vanjskog pregledanja i sertifikacije u 2013 godini kada će potrebni sistemi povećati još. Kao takva, ACA je u dobroj poziciji da čuva jače sisteme unutrašnje kontrole jer svaki službenik u lancu odgovornosti ima jasnu odgovornost u vezi delegiranih oblasti.

4.2 Planiranje i izvršenje budžeta

Opšti zaključak

ACA je potrošio 93% budžeta. Dalje, utisak vremenski rokova za procedure regrutovanja kod troškova plate i dnevnice je uzeto u obzir.

Opis

Mi smo razmatrali izvor budžetskih fondova za ACA, trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama i prikupljene prihode. To je isticano na donjim tabelama.

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova- izvršenje nad budžetom (u evrima)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2012 Izvršenje	2011 Izvršenje	2010 Izvršenje
Izvori Fondova:	750,498	789,558	731,568	715,316	710,113
Grant Vlade -Budžet	750,498	789,558	731,568		
Sopstveni prihodi ²				715,316	710,113

Tabela 1 pokazuje da ACA za 2012 godinu potrošio iznos od 731,568€ ili 93% od vrednosti ukupnog budžeta. Početni budžet je povećan pregledom u vrednosti od 39,060€. Ovo povećanje je urađeno zahtevom ACA.

Tabela 2. Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama- izvršenje naspram budžetu (u evrima)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ³	2012 Izvršenje	2011 Izvršenje	2010 Izvršenje
Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama:	750,498	789,558	731,568	715,316	710,113
Plate i Dnevnice	380,125	419,185	379,386	385,747	339,447
Roba i Usluge	361,073	354,330	339,108	314,133	361,430
Komunalije	9,300	16,043	13,074	15,436	9,237

Tabela br. 2 pokazuje troškove i promene budžeta po kategorijama. Ove su predstavljene ispod:

- 91% budžeta za plate i dnevnice je potrošen nakon povećanja na budžetu od 39,060€. Vremenski rokovi budžetskog povećanja dozvolili da se procedure regrutovanja implementiraju na vreme da bi se dozvolilo potrošnja povećanog budžeta;
- Za robe i usluge, iznos od 6,473€ je transferisan u kategoriji komunalije. Realizacija budžeta za kategorije je 96%; i
- Budžet za kategoriju komunalije je potrošen u iznosu od 34,816€ ili 81%.

¹ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koja je kontinuirano usklađena od Ministarstva Finansija

² Deo planiranih i prikupljenih faktura za Kosovski Budžet na aktuelnu godinu koji je upotrebljen od entiteta za finansiranje sopstvenog budžeta.

³ Završni Budžet – usvojeni budžet od strane Skupštine koji je kontinuirano usklađen od strane Ministarstva Finansija

Tabela 3 Prikupljeni prihodi za budžet Kosova - izvršenje nad budžetom (u evrima)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ⁴	2012 Izvršenje	2011 Izvršenje	2010 Izvršenje
Prihodi od takse za osiguranje putnika			1,489,450	1,286,414	1,262,600
Prihodi od takse za licence/sertifikate			8,700	2,900	

Tabela 3 pokazuje da ACA za 2012 godinu, realizovao prihode u iznosu od 1,498,150€. (za najviše pogledaj poglavlje 4.4 Prihodi).

Preporuka

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4.3 Zahtevi izveštavanja

Opšti zaključak

ACA je ispunio zahteve izveštavanja koji proizlaze iz zakonodavstva na snazi i poštovao traženih rokova.

Opis

Tokom 2012 godine, ACA je ispunio odgovornosti za spoljno izveštavanje kao sledeće:

- Budžetski zahtev
- Tromesečni izveštaji, uključujući i devetomesečne finansijske izveštaje na vreme;
- Operativni izveštaji (performanse), ako ima
- Nacrt Plan i završni plan nabavke na vreme;
- Izveštaji o dostavljenih dugovima na MF;
- Izveštaji o unutrašnjim kontrolama, uključujući izveštaj o samo proceni; i
- Plan Delovanja za sprovođenje preporuka;

Preporuke

Mi nemamo preporuka na ovom području

4.4 Prihodi

Opšti zaključak

ACA je dizajnirao dobar sistem za registraciju i izveštavanje prihoda za 2012 godinu.

Opis

ACA inkasira prihode od takse za osiguranje putnika, i od izdavanja licenci i sertifikate. Taksa za osiguranje putnika koji putuju komercijalnim letovima iz Kosova je definisana Uredbom 07/2008. A definisanje takse za davanje licenci/sertifikati je Uredba 07/2011.

ACA tokom 2012 godine je prikupio prihode u iznosu od 1,498,150€. Na ovom iznosu su uključeni i prihodi prikupljeni od taksi za sertifikaciju i licenciranja u iznosu od 8,700€. Jedan deo tih prihoda je alociran u budžetu ACA a ostali deo ostao na kosovskom Budžetu.

Preporuka

Mi nemamo preporuke na tom polju.

4.5 Troškovi

Opšti zaključak

ACA shvata potrebe striktnih kontrola sistema na tom polju, i postoji jedan dokumentovani sistem upravljanja troškova. Na osnovu preduzetih testiranja mi smo potvrdili da ACA ima u funkciji niz sistema unutrašnje kontrole. To je pomoglo da se osigura da ACA postigne postavljene ciljeve i bolju upotrebu javnog novca i takođe obezbedio pouzdano finansijsko izveštavanje.

4.5.1 Nabavka

Opis

Službenik za nabavke izradio je plan nabavki za 2012 godine na osnovu zakonskih zahteva. Tokom 2012 godine, ACA je realizovala 18 nabavki prema aktivnostima i zatraženim rokovima sa planom nabavke.

Mi smo testirali i analizirali način upravljanja nabavke i isplate povezanih sa ovim nabavkama. Naša testiranja nisu istaknula neki nedostatak.

Na našem izveštaju revizije za 2011 godinu, mi smo preporučili ACA da povećava nadgledanje oko upravljanja ugovora u vezi rokova isteka ugovora i povezanje ugovora za snabdevanje sa avio kartama. Tokom revizije mi smo primetili da ACA ojačao nadgledanje i upravljanje ugovora i za ovu svrhu izradio unutrašnje procedure. Po najviše, sklopio ugovore za snabdevanje sa avio kartama.

Preporuka

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4.5.2 Ostali troškovi

Opis

Ostala kupovina koje se ne podležu nabavki uključuju: komunalije, troškovi putovanja, troškovi za intelektualne usluge kao i savetovanje. Mi smo testirali pet (5) transakcija u ukupnom vrednosti od 6,754€.

Preporuka

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4.5.3 Nadoknade (plate i dnevnice)

Opis

Platni sistem je sistem gde ACA operisala sa jednim brojem lokalnih kontrola kao što su:

- Redovno održavanje i ažuriranje dosijea zaposlenih od strane kancelarije osoblja; i
- Finansijski sektor je redovno i na vreme informisan u vezi promena na plate i dnevnice.

Za 2012, ACA je imao 22 zaposlenih. Mi smo testirali platni sistem i od izvršenih testiranja mi nismo zatekli na neki nedostatak na ovom području.

Preporuke

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4.6 Imovina

Opšti zaključak

ACA je dizajnirao dobar sistem za registraciju, održavanje i izveštavanje cele imovine. Relevantne komisije su funkcionalne i preduzele neophodne procene u 2012 godini.

4.6.1 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Opis

Na osnovu AU br. 21/09 budžetska organizacija je obavezna da osniva svake godine komisiju za procenu imovine i komisiju za inventarizaciju imovine. ACA tokom 2012 godine osniva adekvatne komisije i izvršio inventarizaciju i procenu imovine prema zahtevima Administrativne Uredbe.

Lista imovine ACA iznad 1,000€ uzeta od Trezora i predstavljena u GFI 2012 godine je u neto vrednosti od 14,562€. Tokom revizije razmatrali dali proces registracije, način evidentiranja i upravljanje ne-finansijske imovine u ACA je sprovedena u skladu sa zahtevima AU br.21/2009 o upravljanju i registraciju vladinih imovina. Naša testiranja nisu identifikovale nedostatke kod upravljanja imovine.

Preporuka

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4.6.2 Tretiranje potraživanja

Opis

Prihodi za period novembar-decembar koji ostali kao računi potraživanja su u iznosu od 210,072€. Ova je slična cifra sa onom iz 2011 godine i odražava memorandum između ACA i Limak Kosova, gde se sredstva transferišu u račun ACA 45 dana nakon završetka svakog meseca.

Preporuke

Mi nemamo preporuka na ovom području.

4.7 Tretiranje dugova

Opšti zaključak

ACA u 2012 godini je izveštavao neplaćene dužnosti - u skladu sa zahtevima.

Opis

Izveštaj neplaćenih obaveza nad snabdevačima na kraju 2011 godine je bio u iznosu od 3,070€. Ove obaveze su se odnosile na primljenim fakturama u kraju godine i kao neplaćene prenošene da se isplate u 2013 godini.

Preporuke

Mi nemamo preporuka na ovom području.

---

5 Sistem unutrašnje revizije

Opšti zaključak

ACA ne ispunjava kriterijume za osnivanje JUR-a, ali je predloženo da rad IR-a u okviru ACA da se obavlja od Ministarstva Finansije. U odsustvu ovog, može se uzeti u obzir pružanje dovoljne sigurnosti od strane menadžmenta o trajnom funkcionisanju unutrašnje kontrole.

Opis

ACA nema u funkciji unutrašnju reviziju. Prema A/U br. 23/2009, ACA ne ispunjava kriterijume za osnivanje Jedinice Interne Revizije (u daljnom tekstu JUR). Ipak, gore navedena uredba reguliše slučajeve kada organizacije ne ispunjavaju kriterijume za unutrašnju reviziju i nudi druge načine obezbeđivanja tih usluga.

U reviziju 2011 godine, mi smo preporučili ACA da razgovara sa relevantnim komisijama u Skupštini Kosova za obezbeđivanje dugoročnog rešenja za službu interne revizije. Menadžment ACA ovo pitanje je podigao kod Komisije za Nadgledanje Javnih Finansija.

Komisija je zaključila da internu reviziju za Budžetske Organizacije koje ne ispunjuju kriterijume za osnivanje JUR-a, treba da se obavlja iz Odseka za interne revizije u okviru Ministarstva Finansije.

---

1. Pitanje - Adresiranje nedostatka u JUR- Prioritet - važan

Nalaz	Dok ACA ne ispunjava kriterijume za JUR, nema konkretne akcije radi smanjenja rizike u vezi ovog.
Rizik	Ako se ne izvrši razmatranje od strane UR, ne može da se identifikuje smanjenje efikasnosti unutrašnjih kontrola.
Preporuka 1	ACA da uzme u obzir proširenje uloge menadžera kvaliteta u razmatranju unutrašnjih kontrola koji se povezuju sa finansijskim sistemima radi obezbeđenja da menadžment preuzima trajnu sigurnost u vezi njihovog efektivnog funkcionisanja.

---

6 Opšti zaključak

Naš opšti zaključak odražava naš pregled kontrola povezane sa GFI, Finansijskim Upravljanjem i Sistemom Unutrašnje Revizije. Ove se može sažeti kao:

ACA je dizajnirao efikasan sistem unutrašnje kontrole za sve oblasti finansijskog upravljanja i kontrole. Sprovedeni procesi i procedure obezbedili da finansijsko upravljanje i kontrola u okviru ACA izvršeno u skladu sa važećim zakonom i principima dobrog upravljanja.

Kao rezultat ovih jakih kontrola za sve oblasti troškova i prihoda mi smo bili u stanju da imamo sigurnost od visokog nivoa kontrola sprovedene od strane menadžmenta. Posebno, detaljni pregled i nadgledanje od strane Direktora Administracije je razmatran u detaljima sa Generalnim Direktorom i dokumentovano u mesečnim sastancima.

U skladu sa pro aktivnom pristupom za pitanja finansijskog upravljanja, ACA je adresirala sve date preporuke za 2011 godinu. Akcije i vremenski rokovi definisani na akcionom planu za sprovođenju preporuka KGR-a su primenjeni potpuno u praksi.

Dodatak I: Objašnjenje raznih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane KGR

(odlomak od ISSAI 400)

9. Jedno mišljenje revizije, normalno i u standardnom formatu, vezano za finansijskim pregledima u celini, izbegavajući potrebu određivanja trajanja, ali prema prirodi i u opštem smislu prenosi čitaocima njen smisao. Priroda ovih reči, zavisi od zakonskog okvira revizije, međutim mišljenje treba da jasno kaže da li je kvalifikovano ili nekvalifikovano, ili je kvalifikovano u nekim određenim oblastima, ili je suprotno mišljenje (stav 14), ili je negiranje mišljenja (stav 15).

10. **Nekvalifikovano mišljenje** se iznosi kada je revizor zadovoljan u svim materijalnim aspektima, i to:

- a) Kada su finansijski izveštaji pripremljeni koristeći osnove i prihvatljive politike računovodstva koje su primenjene na održiv i stalan način;
- b) Kada su izveštaji u skladu sa statusnim zahtevima i važećim zakonskim propisima;
- c) Kada su prezentirani nalazi finansijskih izveštaja u vezi entiteta u kome je izvršena revizija, skladu sa saznanjima revizora; i
- d) Kada je obavljeno adekvatno prelistanje svih materijalnih pitanja, relevantnih za finansijske izveštaje.

11. **Naglašavanje pitanja.** Revizor može u nekim okolnostima da smatra da čitaoc nije pravedno shvatio finansijski pregled ako se pažnja obratila neobičnim i beznačajnim stvarima. Kao opšte pravilo jeste kada revizor daje jedno nekvalifikovano mišljenje, to se ne odnosi na specifične aspekte finansijskih pregleda u njegovom mišljenju, ako se to može pogrešno tumačiti kao kvalifikovano mišljenje. U cilju izbegavanja utiska, referencije koje su zamišljene kao akcentiranje pitanja, nalaze se u posebnim stavovima izdvojenim od mišljenja. Kako bilo, revizor ne treba da akcentira pitanja popravke nedostataka u finansijskim pregledima ili kao alternativu zamenu za kvalifikovano mišljenje.

---

12. Revizor može **da ne bude u stanju da iznese svoje nekvalifikovano mišljenje** kada postoji jedna od okolnosti i kada to mišljenje može efektivno da utiče u materijalnom smislu na finansijske preglede:

- a) da li je bilo ograničenja u delokrugu revizora
- b) revizor smatra da su pregledi nekompletni ili su rastrojeni, ili pak postoji neka neopravdana podela u smislu poznatih knjigovodstvenih standarda, ili
- c) postoje nejasnoće koje utiču na finansijske preglede.

13. **Kvalifikovano mišljenje.** Tamo gde se revizor ne slaže ili je nesiguran u vezi jednog ili više artikala u finansijskim pregledima a koji mogu biti od materijalnog značaja ali ne i fundamentalni u smislu pregleda, potrebno je izneti kvalifikovano mišljenje. Sastavljanje mišljenja naravno ukazuje na zadovoljavajući rezultat u odnosu na kontrolirani subjekat, a vezano za konkretan ili precizan pregled pitanja nesaglasnosti ili nejasnoća koja pokreću kvalifikovano mišljenje. Pomaže korisnike ako je finansijski efekat nejasnoće ili nesporazuma određen od strane revizora, iako se to uvek ne praktikuje.

14. **Suprotno mišljenje.** Tamo gde revizor nije u mogućnosti dati svoje mišljenje o finansijskim pregledima u celini, zbog nesporazuma, a što je suštinsko zbog minimiziranja prezentirane pozicije, u nastavku daje mišljenje koje se kvalifikuje po određenim aspektima neće biti adekvatno, onda se daje suprotno mišljenje. Sastavljanje takvog suprotnog mišljenja radi se na precizan način o svim pitanjima nesporazuma. To je pomoć da finansijski efekat na finansijske nalaze utvrđuje u praksi tamo gde treba.

15. **Odricanje od mišljenja.** Tamo gde revizor ne može dati svoje mišljenje vezano za finansijske preglede zbog nejasnoća ili sužavanja delokruga to je esencijalno za jedno mišljenje kvalifikovano u određenim aspektima, neće biti adekvatno, onda se daje suprotno mišljenje. Sastavljanje suprotnog mišljenja pojašnjava jedno mišljenje, odnosno stav da se ne može dati, navodeći jasno i precizno sva nejasna pitanja.

16. Postalo je pravilo da ILA sastavlja detaljan izveštaj radi dopunjavanja mišljenja u slučajevima da postoje okolnosti u kojima je nemoguće dati nekvalifikovano mišljenje.

Dodatak II: Preporuke iz prethodne godine

Komponenta Revizije	Date Preporuke	Potpuno adresirane preporuke	Preporuke delimično adresirane	Ne adresirane preporuke
1. Nabavka	Obavljao redovnih razmatranja validnosti ugovora da bi se osiguralo sprovođenje procedura nabavke na vreme.	Da		
2. Ostale kupovine	2.1 Analizirao troškove vezanih sa putnim kartama, kao i sprovođenje procedura nabavke za povoljni izbor ovih usluga. 2.2 Ojačao rutinske kontrole u sektoru finansija i da se osoblju uključenom u ovom sektoru da mogućnost ažuriranja podataka.	Da		
3. Imovina	Poštovana AU br. 21 / 09 o Upravljanju imovinom.	Da		
4. Revizija	Diskutovao sa relevantnim odborima Skupštine Kosova za obezbeđenje dugoročnog rešenje za usluge unutrašnje revizije.	Da		
5. Opšti zaključak	Razmatranje aktuelnih procesa i procedura u cilju obezbeđenja saglasnosti sa zahtevima Upravljanja Javnim Finansijama.	Da		